

Innspill til arbeidet med statsbudsjettet 2021 Arbeids- og sosialkomiteen

Regjeringen har lagt fram et budsjett som ikke skaper likestilling for funksjonshemmede. Regjeringen har ingen ambisjoner for universell utforming eller arbeid, og kutter i det økonomiske sikkerhetsnettet. Det betyr at utviklingen fortsetter å gå i feil retning.

Regjeringen har et mål om et likestilt samfunn, der alle innbyggere kan delta og bidra til fellesskapet. Dette er et mål vi i Norges Handikapforbund slutter oss helhjertet til. Norge har fått kritikk av FN for alvorlige og systematiske brudd på menneskerettighetene overfor funksjonshemmede. Likestillingen er en utopi. Funksjonshemmede blir diskriminert. Blant annet kritiserer FN norske myndigheter for ikke å ta funksjonshemmede på alvor som fullverdige samfunnsborgere. Konsekvensen er at det ikke blir gjort nok for å sikre at funksjonshemmede har reelle muligheter til å leve selvstendig og delta i samfunnet på lik linje med andre.

For å lykkes med å skape et samfunn som innfrir funksjonshemmedes menneskerettigheter, er det nødvendig å bygge ned barrierene for deltakelse. Det trengs konkrete tiltak på mange samfunnsarenaer, og det trengs satsing med friske midler gjennom statsbudsjettet. I regjeringens forslag til statsbudsjett, forventet vi å se et krafttak for likestilling og menneskerettigheter for funksjonshemmede. Vi forventet et solid løft for universell utforming, en styrket innsats for et inkluderende arbeidsliv og, ikke minst, en opprusting av alle landets utilgjengelige skoler. Vi forventet også, som et minimum, et budsjett som ivaretar det økonomiske sikkerhetsnettet som mange funksjonshemmede er avhengige av. Det vi ser, er imidlertid et budsjett som fortsetter å sette funksjonshemmede på sidelinjen og som øker ulikhetene i folks levekår.

Våre hovedkrav er:

- Sikre en inkluderende skole. Realisere «Veikart universelt utformet nærskole 2030».
- En storsatsing mot diskriminering, og for retten til arbeid for funksjonshemmede.
- Sikre muligheten til å leve et selvstendig liv og delta. Ingen kutt i ytelser. Justere for prisvekst.
- Sikre finansieringen av aktivitetshjelpemidler gjennom overslagsbevilgning.

Ta gjerne kontakt med oss for mer informasjon.

Forbundsleder Tove Linnea Brandvik, Norges Handikapforbund, mobil 482 30 849.
tove.linnea.brandvik@nhf.no

Universell utforming. Nærskolen for alle barn.

Progr.kat. 08.45 Likestilling og ikke-diskriminering, kap. 352 Nedsatt funksjonsevne (KUD)

FN-komiteen CRPD slår fast i merknader til Regjeringen (mai 2019, art.9, Tilgjengelighet):
Regjeringen må innføre forskrifter for å fastsette tidsfrister og konkrete tiltak med øremerket finansiering for universell utforming av eksisterende bygninger, som prioriterer grunnskole og videregående skole (...).

Veikart universelt utformet nærscole 2030

Norge har sluttet seg til FNs bærekraftsmål og skal «Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring». Norge har også vedtatt FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter, der tilgang til skolebygg er en av forpliktelsene. Mange skoler er ikke tilgjengelige for elever med funksjonsnedsettelse. Det er diskriminerende. Universell utforming sikrer inkludering og gode læringsbetingelser for alle elever.

Universell utforming er en helt sentral strategi for inkludering og bærekraft. I 2017 lanserte Bufdir «Veikart Universelt utformet nærscole 2030», på oppdrag fra BLD.

[https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Veikart Universelt utformet nærscole 2030.pdf](https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Veikart%20Universelt%20utformet%20naerscole%202030.pdf)

Oslo Economics har dokumentert at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å følge Veikartet <https://osloeconomics.no/6709/>. Ved behandling av Meld.St. 6 (2019-2020) «Tett på», støttet en enstemmig utdannings- og forskningskomité Veikartet og målet om universell utforming av skolebygg. Regjeringen vil fremme universell utforming der utfordringene er størst, men kommer ikke med verken tiltak eller midler. Konsekvensen er fortsatt diskriminering. NHF mener en satsing på skole setter hjulene i gang i koronakrisen, med resultat en skole for alle!

NHF ber komiteen:

- Sikre at alle barn kan gå på nærskolen ved å realisere Veikartet og sette av kr 200 millioner i friske midler for å stimulere kommunene, øremerket universell utforming av eksisterende skoler.
- Lage forskrift med tidsfrist 2030 for oppgradering av skolebygg (PBL § 31-4).
- Gi føringer om at funksjonshemmedes organisasjoner involveres i satsingen.

Et inkluderende arbeidsliv

Progr.kat. 29.50, kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger og kap. 2655 uførhet

FN-komiteen CRPD anbefaler at Regjeringen: *Arbeider aktivt, målrettet og systematisk for å fremme sysselsetting av mennesker med nedsatt funksjonsevne (art. 27. Arbeid og sysselsetting). Sørger for at velferdspolitikken og – ordninger sikrer nødvendig inntektsnivå ved å ta hensyn til de tilleggskostnadene mennesker med nedsatt funksjonsevne har (art. 28. Tilfredsstillende levestandard).*

Diskriminering er hovedårsaken til at funksjonshemmede hindres retten til arbeid. Over 100 000 funksjonshemmede står utenfor arbeidslivet og vil jobbe. Likevel øker andelen funksjonshemmede utenfor arbeidslivet. Kun 40,6 %, er i arbeid jf. SSB/sept. 2020. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/nedgang-i-andelen-sysselsatte-med-nedsatt-funksjonsevne> Andelen personer som mottar uføretrygd øker, også blant yngre. Kuttene i AAP-ordningen har gitt flere på uføretrygd. Forskning viser at perioden på AAP er for kortsiktig for mange unge, (S.E Wiik, NTNU 2020). Inkluderingsdugnaden har gitt svake resultater.

NHF ber komiteen:

- Sette i verk kraftfulle tiltak mot diskriminering av funksjonshemmede i arbeidslivet.
- IA-avtalen må ta tilbake målet om funksjonshemmede i arbeid. Ny avtale må inkludere en fjerde part – vi som representerer den største gruppen som står utenfor.
- Oppheve innstramningen fra 2020 i minstesatsen AAP for unge under 25 år.
- Gjeninnføre fire år som generell ramme for AAP, med muligheter for forlengelse.
- Gjeninnføre skjermingstillegget for uføre alderspensjonister født før 1953.

Leve et selvstendig liv

Progr.kategori 29.60. Kompensasjon merutgifter. Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler

FN-komiteen CRPD sier i merknader til Regjeringen (mai 2019, art. 19 Retten til et selvstendig liv): *Vedtå nødvendige tiltak for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne har juridisk rett til et tilstrekkelig personlig budsjett for et selvstendig liv, som tar hensyn til tilleggskostnader forbundet med funksjonsnedsettelse (...).*

Post 70, 71, 74, 75 og 77. Stønader som utbetales som tilskudd under nevnte poster.

Regjeringen foreslår å fryse satsene for stønader som gis som tilskudd. Dette gjelder ordningene i kapittel 2661, som grunnstønad, tilskudd til bil gruppe 1 og tilskuddsordninger for ortopediske hjelpemidler. Innsparing: 167,8 mill. Det betyr at tilskuddene blir mindre verdt. Staten sparer og funksjonshemmede må bære kostnadene. NHF kan ikke akseptere en reduksjon i folketrygdens kompensasjon for merutgifter. Forslaget svekker funksjonshemmedes levekår og hindrer likestilling.

Post 79 Aktivitetshjelpemidler

Regjeringen foreslår en ramme på kr 83,7 millioner til aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år. Dette framstilles som en økning i budsjettet, men er i realiteten en fortsettelse av underbudsjetteringen. For 2020 ble det totalt bevilget kr 100 millioner og dette varte ut august. NHF mener det er på høy tid at alle som har rett til aktivitetshjelpemidler i folketrygdloven også blir tildelt hjelpemidlene. Overslagsbevilgning vil sikre at funksjonshemmede kan delta i fysisk aktivitet på lik linje med andre, slik formålet var da Stortinget vedtok å innføre ordningen i 2014.

Post 75 Bedring av funksjonsevnen. Brillor til barn.

Regjeringen endret retningslinjene fra 1. mars 2020, med kutt i både målgrupper og stønadsbeløp. Innsparingen fra 2019-2021 er anslått til 192, 8 mill. kroner. NHF kan ikke akseptere at utgifter til brillor skal belastes den enkelte familie, og at foreldrenes lommebok avgjør hva det enkelte barn får.

NHF ber komiteen:

- Stoppe kuttpolitikken. Fremme likestilling i stedet for økt ulikhet og utenforskap.
- Regulere opp stønader som utbetales som tilskudd. Legge inn prisvekst på 3,5 %.
- Endre aktivitetshjelpemidler fra rammestyring til overslagsbevilgning. Sekundært øke rammen til kr 200 millioner (jf. anslaget i evalueringen til Oslo Economics, 2020).
- Reversere kuttene i ordningene med barnebriller fra mars 2020. I tillegg gi merknad om å utrede muligheten for en utvidelse av ordningen, slik Norges Blindforbund foreslår.